

Valsts izglītības satura centrs

Valņu iela 2, Rīga, LV - 1050, tālr. 67216500, fakss 67223801, e-pasts visc@visc.gov.lv, www.visc.gov.lv

Politikas un tiesību valsts 17. olimpiādes 3. posma uzdevumi

1. Kurš no variantiem visprecīzāk atspoguļo Makša Vēbera uzskatus par leģitimitātes avotiem?
 - a. Tradīcija, racionalitāte, likumi
 - b. Tradīcija, likumi, vara
 - c. Harizma, tradīcija, racionalitāte
 - d. Vara, harizma, tradīcija
2. Kurš politikas teorētiķis ir vistiešāk saistīts ar vārdiem "mērķis attaisno līdzekļus"?
 - a. Žans Žaks Ruso
 - b. Platons
 - c. Džons Stjuarts Mills
 - d. Nikolo Makjavelli
3. Kas ir klasiskā traktāta "Valsts" autors?
 - a. Aristotelis
 - b. Hērodots
 - c. Sofokls
 - d. Platons
4. Kura no šīm valstīm tiek uzskatīta par teokrātiju?
 - a. Lielbritānija
 - b. Irāna
 - c. Norvēģija
 - d. Japāna
5. Kādas saskaņā ar anarhisma politisko filozofiju ir ideālas attiecības starp individu un valsti?
 - a. Spēcīga centrālā autoritāte sociālās kārtības nodrošināšanai
 - b. Valdības neesamība un bezvalstniecības sabiedrība
 - c. Ierobežota valdība, lai aizsargātu individuālās brīvības
 - d. Autoritāra vara efektīvai pārvaldībai
6. Uz ko politikas teorijā parasti attiecas jēdziens "sabiedriskais (sociālais) līgums"?
 - a. Netieša vienošanās starp indivīdiem veidot sabiedrību un ievērot tās noteikumus
 - b. Līgums starp pilsoņiem un korporācijām par ekonomisko sadarbību
 - c. Saistošs līgums starp valstīm savstarpējai aizsardzībai
 - d. Tiesisks līgums starp politiskajām partijām
7. Daudzi uzskata, ka modernās politiskās zinātnes "tēvs" ir:
 - a. Nikolo Makjavelli
 - b. Aristotelis
 - c. Kārlis Markss
 - d. Džons Loks

8. Kas, pēc Džona Drižeka domām, ir visvairāk raksturīgs 20. un 21.gadsimtu mijas politoloģijai?
 - a. Jaudīgs finansējuma pieaugums politoloģiskiem pētījumiem
 - b. Iepriekšējās zinātniskās paradigmas revolucionāra nomaiņa
 - c. Strauji pieaugošs politologu skaits
 - d. Politoloģijas diversifikācija
9. Kuru no minētajām skolām politoloģijā Entonijs Bērčs (Birch) neuzskata par īsti zinātnisku?
 - a. Racionālās izvēles skolu
 - b. Biheiviorismu
 - c. Hermeneitiku
 - d. Marksismu
10. Kāds ir valdības darbības un politikas galvenais mērķis saskaņā ar utilitārisma politisko filozofiju?
 - a. Bezšķiru sabiedrības izveide
 - b. Individuālo tiesību aizsardzība
 - c. Vispārējās laimes vai labklājības palielināšana
 - d. Tradicionālo vērtību saglabāšana
11. Kurš no minētajiem visvairāk iespaido likumdevēja ietekmīgumu politikas veidošanas procesā?
 - a. Likumdevējā iedibinātās tradīcijas;
 - b. Neatkarīgas un resursiem bagātas komitejas
 - c. Atpazīstams likumdevēja vadītājs;
 - d. Koalīcijas deputātu attiecības ar valdību;
12. *Skaitļiem (pirms nodokļu nomaksas) pieļaujama 20% kļūda. Ieraksti, apvelc pareizo.*
 Rīgas Domes ierindas deputāta alga ir aptuveni ____ eiro un deputāta slodze ir/nav pielīdzināma pilnas slodzes darbam. Saeimas ierindas deputāta alga ir aptuveni ____ eiro un deputāta slodze ir/nav pielīdzināma pilnas slodzes darbam.
13. Kas ir raksturīgs premjertipa valdībām (pretstatā kabineta tipa valdībām)?
 - a. Visas minētās iezīmes;
 - b. Premjera birojs faktiski dublē valsts pārvaldes nozīmīgākās institūcijas;
 - c. Lielāks lēmumu pieņemšanas ātrums;
 - d. Premjera rokās ir koncentrēta liela formālā un neformālā ietekme;
14. Izvēlies atbilstošāko no atbilžu variantiem, ar ko iespējams raksturot demokrātiju:
 - a. Stingrs uzsvars uz vairākuma varas dominēšanu atbilstoši demokrātisku vēlēšanu rezultātiem
 - b. Ievērojama ekonomiskā vienlīdzība pilsoņu vidū, sociālā atbildīguma nodrošināšana
 - c. Ierobežota piekļuve informācijai un preses brīvība
 - d. Spēcīgi mehānismi caurskatāmībai un līdzdalības nodrošināšanai valsts pārvaldē
15. Kura no atbildēm vispilnīgāk raksturo otrā līmeņa vēlēšanu pazīmes (second-order elections)?
 - a. zema līdzdalība, labi rezultāti valdības partijām, labi rezultāti mazām partijām
 - b. augsta līdzdalība, labi rezultāti valdības partijām, labi rezultāti mazām partijām
 - c. zema līdzdalība, labi rezultāti opozīcijas partijām, slikti rezultāti mazām partijām
 - d. zema līdzdalība, labi rezultāti opozīcijas partijām, labi rezultāti mazām partijām

16. Kurš atbilžu variants visprecīzāk raksturo jaukto vēlēšanu sistēmu?
- Proporcionālās un mažoritārās sistēmu elementi, iespēja ranžēt kandidātus vienmandāta apgabalos, vēlēšanu barjera, domicila prasība;
 - Iespēja ranžēt kandidātus vienmandāta apgabalos, vēlēšanu barjera, vecuma cenzs, ģeogrāfiski dažādu teritoriju iekļaušana vēlēšanu apgabalā;
 - Iespēja ranžēt kandidātus vienmandāta apgabalos, atkārtota balsu skaitīšana, vecuma cenzs;
 - Proporcionālās un mažoritārās sistēmu elementi, abu sistēmu mijdarbība rezultātu aprēķināšanā, vēlēšanu barjera, vecuma cenzs
17. Kas ir proporcionālo vēlēšanu sistēmu vājais punkts?
- Noved pie liela skaita izniekotu balsu un vēlēšanu polarizācijas;
 - Mazina motivāciju balsot, jo vēlētajiem nav ietekmes pār valdības sastāvu
 - Noved pie nestabilām valdībām un palielina neuzticību parlamentam;
 - Noved pie nestabilām valdībām un vājas deputātu saiknes ar vēlētajiem;
18. Kura atbilde visprecīzāk raksturo mažoritāro vēlēšanu sistēmu ietekmi uz politikas procesu?
- zemāka līdzdalība, lielāks likumdevējā pārstāvēto partiju skaits
 - augstāka līdzdalība, mērenāk noskaņoti politiķi;
 - lielāks likumdevējā pārstāvēto partiju skaits, radikālāk noskaņoti politiķi;
 - zemāka līdzdalība, mazāks likumdevējā pārstāvēto partiju skaits;
19. Politiskās manipulācijas veidu, kur vēlēšanu iecirkņu robežas tiek noteiktas ar mērķi radīt kādai grupai netaisnīgu priekšrocību, angļiski sauc:
- gerrymandering
 - tribalizing
 - slandering
 - rigging
20. Kurš no minētajiem piemēriem ir nekonvencionālā politiskā līdzdalība?
2024. gada 22. janvārī, visā Igaunijā sācies skolotāju beztermiņa streiks. Tajā piedalās vairāk nekā 9400 skolotāju no 330 skolām visā Igaunijā. Trīs dienu solidaritātes streiku no trešdienas rīkos arī bērnudārzu un arodskolu skolotāji. Igaunijas sabiedriskais medijs vēsta, ka pedagogu galvenā prasība ir algu palielinājums.
 2023. gada 27. maijā, Rīgas centrā, pie Brīvības pieminekļa uz akciju pret valdības īstenoto politiku pulcējās vairāki tūkstoši cilvēku, faktiski piepildot visu Brīvības laukumu.
 - Pēc tam, kad Francijas policists 2023. gada 27. jūnijā nošāva 17 gadu vecu arābu izcelsmes pusaudzi, kurš mēģināja aizbēgt no likumsargiem. Francijas pilsētās, apsūdzot policiju un Francijas valdību rasismā, sākās plaši nemieri ar grautiņiem.
 - Desmitiem tūkstoši cilvēku sestdien izgāja Lielbritānijas ielās, lai paustu atbalstu palestīniešiem un aicinātu uz pamieru.
21. Kurai ideoloģijai visvairāk atbilst šis partijas programmas fragments?

<p>Visu tautai, visu ar tautu! Partijas mērķis – darba tautas, kā arī katra cilvēka atsvabināšana no saimnieciskas izmantošanas, politiskas un garīgas apspiešanas un cilvēka personības atbrīvošana, nodrošinot tai vispusīgas attīstības iespējamību. Partija savu mērķu sasniegšanā balstās uz darba demokrātiju, t. i. uz darba zemniecību, strādniecību, darba amatniecību un darba inteliģenci.</p>	<p>Lai mazinātu darba tautas un patērētāju izmantošanu no kapitāla puses, partija veicinās tādu saimniecisku formu attīstību un izplatīšanos Latvijā, kuras dibinātas uz darba tautas pašdarbību un solidaritāti. Partija ies nemitīgi nepārtrauktu attīstības, brīva ražīga darba un kultūras ceļu, veidojot pilnīgākas sabiedriskās dzīves formas. Uzstādīto mērķu sasniegšanai partija atzīst nacionālas valsts nepieciešamību, bet reizē ar to uzsver, ka šie mērķi sekmīgi sasniedzami tikai visu zemju darba demokrātiju kopdarbībā</p>
---	---

- Agrārā partija
- Sociāldemokrātija
- Konservatīvisms
- Nacionālisms

22. Kurai ideoloģijai visvairāk atbilst šis partijas programmas fragments?

<p>III. Ekonomika.</p> <p>15. Valsts saimnieciskā iekārta veidojama uz sabiedriskās taisnības principiem.</p> <p>16. Nodokļu sistēma revidējama un zemnieku nodokļu nasta samazināma.</p> <p>17. Valsts meži izmantojami pēc noteikta plāna. Latgales meži cērtami tikai vietējām vajadzībām.</p> <p>18. Zemniekiem meža materiāli izsniedzami bez apgrūtinājumiem viņu vajadzību robežās.</p> <p>19. Sadalīti ciemi viensētās pielīdzināmi jaunsaimniekiem.</p> <p>20. Zemnieki un strādnieki aizsargājami no kapitālistu un spekulantu izstrādīšanas.</p> <p>21. Biedrību, banku, kooperatīvu un citu ekonomisku organizāciju Latgalē dibināšana un subsidēšana ar valsts un pašvaldības līdzekļiem.</p> <p>IV. Kultūra, skola un baznīca.</p> <p>22. Valsts veicina kultūras pacelšanu.</p>	<p>23. Kultūra attīstāma uz kristus mācības pamatiem.</p> <p>24. Valsts līdzekļi kultūras vajadzībām sadalāmi starp atsevišķiem apgabaliem proporcionāli iedzīvotāju skaitam.</p> <p>25. Latgaliešu pārtautošana likvidējama un nacionālās īpatnības izkopjamas un stiprināmas.</p> <p>26. Valsts rūpējas par visu pilsoņu izglītību.</p> <p>27. Skolām jābūt konfesionālām (katras ticības piekritējam atsevišķas skolas un tās pašas ticības skolotāji).</p> <p>28. Privātās skolas atveramas brīvi un atbalstāmas no valsts līdzekļiem.</p> <p>29. Skolas mācība pasniedzama mātes valodā.</p> <p>30. Visās Latgales skolās, izņemot mazākumtautības skolās, mācāma latgaliešu izloksne.</p> <p>31. Latgales skolu tīkls un sistēma ir revidējama un piemērojama vietējām vajadzībām.</p> <p>32. Skolās ticības mācība obligāta.</p> <p>33. Vecākiem ir noteicoša balss bērnu un jaunatnes audzināšanā skolā.</p> <p>34. Baznīcu un ticību valsts aizsargāšanai jāizpilda konkurējoši noteikumi.</p> <p>35. Lauības un civilaktu reģistrācijas likumi maināmi.</p> <p>36. Skolas uzturamas uz valsts rēķina.</p> <p>37. Jāveicina pieaugušo izglītība.</p>
--	---

- a. Konservatīvisms
- b. Sociāldemokrātija
- c. Liberālisms
- d. Nacionālisms

23. Kurai ideoloģijai visvairāk atbilst šis partijas programmas fragments?

<p>1. Tagadējā sabiedrība dibinājās uz kapitālistisko ražošanas iekārtu, kuras galvenais pamats ir preču ražošana un privātīpašums uz ražošanas līdzekļiem. Ražošanas līdzekļi galvenokārt pieder skaita ziņā nelielai mantīgo īpašnieku (kapitālistu) šķirai, bet paši vērtību ražotāji ir proletārieši, algas strādnieki, kuriem nepieder nekādi ražošanas līdzekļi, šāds saimnieciskais stāvoklis spiež strādniekus pārdot savu darbaspēku kapitālistiem, kuri preču ražošanas un apmaiņas procesā piesavinās strādnieku ražoto virsvērtību, tā izmantodami strādnieku šķiras darbaspēku.</p> <p>2. Izcēlies Vakar-Eiropā, kapitālisms ir lielākā vai mazākā mērā iekarojis pārējās pasaules daļas, ieraujot starptautiskā preču apmaiņā visas zemes un tautas, pārveidojot viņu saimniecisko dzīvi uz kapitālistisko attiecību pamatiem, proletarizējot un kalpinot arvien lielākas un lielākas tautu masas.</p> <p>3. Jo augstāku pakāpi sasniedz kapitālistiskā attīstība, jo lielāku lomu ražošanā un apmaiņā sāk spēlēt lieli uzņēmumi rūpniecībā, tirdzniecībā un satiksmē, kuri vislabāk var izmantot tehnikas sasniegumus. Lieluzņēmumu konkurence nospiež amatniecību un sīktirdzniecību, kuru loma kļūst niecīga. Sīkražotāji un sīktirgotāji, kā atsevišķu darbu izpildītāji lielkapitāla uzdevumā, nokļūst lieluzņēmumu kalpībā un noslīd līdz proletariāta saimnieciskam stāvoklim.</p> <p>4. Tehnikas attīstība un darba racionalizācija padara darbu ražīgāku, bet kapitālistiskā sabiedrībā pavairo arī algotā darbaspēka atkarību no kapitāla, jo pieļauj lielākos apmēros pielietot sieviešu un pusaudžu darbu, padara arvien vairāk cilvēku darbaspēku lieku, pamazina darba pieprasījumu, izmet uz ielas jaunas proletariāta masas, pavairo tādā kārtā bezdarbnieku armiju un rada hronisku bezdarbu.</p> <p>Darba ražīguma augšana paceļ gan visas sabiedrības ienākumus, bet kapitālistu šķiras peļņa aug nesalīdzināmi vairāk un ātrāk nekā strādnieku šķiras un darba tautas ienākumi no darba. Tā tehnikas attīstība kapitālistiskā sabiedrībā sekmē saimnieciskās nevienlīdzības pieaugšanu, padziļina plaisu starp darbu un kapitāla, padziļina plaisu starp nemantīgiem un mantīgiem, starp proletariātu un buržuāziju.</p> <p>5. Kapitālistu šķiras dziņa iegūt lielāku peļņu, ražošana bez plāna, saskaņotības trūkums starp atsevišķām ražošanas nozarēm rada gan pārprodukcijas, gan preču trūkuma un dārdzības posmus, gan drudzaina darba periodus un ilgstošas saimnieciskās krīzes, kas strādnieku šķiru pastāvīgi tur zem bezdarba un posta draudiem un rada nepanesamas atkarības un nedrošības stāvokli. Krīzes un dārdzība posta arī sīkražotājus un pilda proletariāta rindas pastāvīgi ar jauniem proletarizētiem mietpilsonības slāņiem.</p> <p>6. Kapitālistiskie lieli uzņēmumi arvien vairāk apvienojas lielās kapitālistu monopolistiskās organizācijās. Tresti, karteli un sindikāti sadala savā starpā ražošanu un tirgu. Rūpniecības un tirdzniecības lielkapitāls apvienojas ar banku kapitālu un šis jaunlaiku finansu kapitāls, sakopots nedaudzās lielās bankās, pārvalda naudas tirgu un līdz ar to visu sabiedrisko ražošanu. Iekarodami valdošo stāvokli tirgū, karteli un tresti nosaka tautas masām preču cenas, padara atkarīgas no tām pilsoniskās partijas un valdības un iespaido visu sabiedrisko dzīvi. Lielās bankas, karteli un tresti mēģina organizēt</p>	<p>kapitālistisko ražošanu un pārvarēt tās anarhiju nevis tāpēc, lai izmantotu visas organizācijas un tehnikas iespējas sabiedrības vajadzību apmierināšanai, bet gan, lai vairotu savu peļņu, kaut arī tas būtu panākams ražošanas ierobežošanas un tautsaimniecības spēku izšķiešanas ceļā. Tā milzīgos apmēros aug lielkapitāla vara, darba tauta un visa sabiedrība pakļūst zem neliela skaita lielkapitālistu jūga un pats kapitālisms kļūst par šķērsli visas sabiedrības tālākai saimnieciskai attīstībai.</p> <p>7. Lielkapitāla zemju finansu kapitāla rokās satek pasaules saimnieciskās un politiskās varas pavedieni. Milzīgie ražošanas spēki lauž kapitālistu organizāciju nacionālās robežas. Ar starptautisku kartelu palīdzību finansu kapitāls mēģina lielkapitāla interesēs starptautiski organizēt kapitālistisko ražošanu un apmaiņu. Finansu kapitāla vara iespējās mazāk attīstītās zemēs, tās kļūst atkarīgas no starptautiskā kapitāla un pakļūst zem noteicošo kapitālistisko lielvalstu iespaida.</p> <p>8. Arī lauksaimniecība ir padota vispārējiem kapitālistiskās attīstības iespaidiem un pretrunām. Pasaules saimniecības kopsakari, augošā fabriku lielrūpniecība, pieaugošās pilsētas, tirdznieciskā un banku kapitāla saimnieciskās varas pieaugšana – viss tas noved pie kapitāla saimnieciskās varas iespēšanās laukos un lauksaimniecībā. Un kaut arī šī kapitāla saimnieciskā uzvara proletarizē zināmus zemnieku slāņus un palielina uz pilsētām bēgošās proletarizētās masas, tomēr tā neiznīcina patstāvīgo zemnieku saimniecības. Tirdznieciskais un banku kapitāls ierauj plašus jo plašus zemnieku slāņus savā kapitālistiskā izmantošanā un atkarībā, kura dažkārt nes pat tīri augļošanas raksturu.</p> <p>9. Dziņa pavairot peļņu spiež lielkapitāla valstu buržuāziju meklēt visās pasaules malās jaunus tirgus savām precēm, izejvielām saviem uzņēmumiem, kapitāla ieguldīšanas iespējas saviem brīviem kapitāliem. Tā rodas tieksmes iegūt kolonijas un iespaida sfēras un cīņa dēļ tām rada pastāvīgi jaunas atšķirības lielkapitāla valstu starpā. No otras puses kapitālisms, iespiedzamies atpakaļ palikušās zemēs, rada arī tanīs kapitālistiskās attiecības un kapitālistiskās sabiedrības šķiras un, uzspiedzams šīm zemēm savu varu, izsauc tur apspiesto un izmantoto tautu brīvības cīņas un revolūcijas par nacionālo atsvabināšanos un patstāvīgu saimniecisku attīstību.</p> <p>10. Finansu kapitāls, izmantodams valsts varu sava iespaida vairošanai uz ārieni, pastāvīgi rada ar šīm savām imperiālistiskām tieksmēm jaunus konfliktus un pastāvīgas kara iespējamības un tādā kārtā, ievērojot ātro kara tehnikas attīstību, apdraud visu cilvēcei kultūru un civilizāciju ar asiņu plūdiem, postu un iznīcību.</p>
---	---

- a. Marksisms
- b. Reformisms
- c. Komunisms
- d. Sociāldemokrātija

24. Kas bija pirmais Latvijas ārlietu ministrs?

- a. Jānis Jurkāns
- b. Zigfrīds Anna Meirovcs
- c. Kārlis Ulmanis
- d. Vilhelms Munters

25. Kādas ir Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijas funkcijas? Izvēlies atbilstošākās atbildes:
- plāno valsts aizsardzībai nepieciešamos līdzekļus un pasākumus
 - izstrādā un īsteno valsts aizsardzības politiku
 - izstrādā Latvijas bruņoto spēku pārvietošanās plānus
 - izstrādā un īsteno valsts drošības politiku un koordinē pilnu drošības pasākumu spektru

26. Latvijas Ministru kabineta atbildība un izveidošana (savietojiet ar atbilstošo):

Ministru prezidents un ministri par savu darbu atbild __	a	Prokuroram
	b	Saeimai
	c	Valsts prezidents
Ministru kabinets sastāv no __	d	Saeimas priekšsēdētājs
	e	Ministru prezidenta un viņa aicinātiem ministriem
Ministru kabinetu sastāda persona, kuru aicina __	f	Ministru prezidenta un valsts prezidenta ieceltiem ministriem
	g	Politiskās partijas
	h	Saeimas priekšsēdētājam

27. Valsts pārvaldes institūciju darbu un darbinieku amata pienākumus, atbildības nosaka Valsts pārvaldes iekārtas likums. Kompetenta privātpersona izprot atbildības un, vajadzības gadījumā, prātis vērsties pie atbilstošas atbildīgās amatpersonas. Pierādiet, ka izprotiet valsts tiešās pārvaldes sistēmu. Izvēlieties atbilstošo:

Ministriju politiski vada	a	parlamentārais sekretārs
Valsts sekretāra vietnieki parasti ir	b	nav civildienesta ierēdņi
Ministriju darbinieki ir	c	ministrs
Valstī augstākais civildienesta ierēdņa amats ir Viņš arī ministrijas administratīvais vadītājs	d	nodaļu, pakļautības iestāžu un uzņēmumu darbību
	e	civildienesta ierēdņi
	f	departamentu vadītāji
Par sadarbību ar likumdevēju - Saeimu ministrijā atbild	g	valsts sekretārs
	h	Ministru prezidents
Ministra birojā strādājošie ir tieši pakļauti ministram un atbild politiski, tādēļ viņi	i	sekretārs
	j	padomnieki
	k	sabiedrība

28. Lai nodrošinātu, ka valsts un pašvaldību uzņēmumu neatkarību no politiskas ietekmes, tos vada padomes/valdes iecelta padome/valde. Valsts uzņēmumos kapitāldaļu turētāja pārstāvis parasti ir parlamentārais sekretārs/valsts sekretārs/ministrs/ministru prezidents, savukārt pašvaldības uzņēmumos kapitāldaļu turētāja pārstāvis parasti ir domes priekšsēdētājs/pašvaldības izpilddirektors/frakcijas vadītājs/domes priekšsēdētāja vietnieks.

29. Pašvaldības komitejas/komisijas sastāv no pašvaldības deputātiem, bet komitejas/komisijas – parasti sastāv no pašvaldības deputātiem un attiecīgās nozares speciālistiem.

30. Šis apgalvojums ir (apvelc pareizo) patiess/aplams: Pārvaldību var skatīt no globāla un nacionāla līmeņa. Abos šajos līmeņos tiek vērtēta valsts un valdības darbība, kā arī vērtēti “spēlētāji”, kas darbojas valsts ietvaros. Runājot, vērtējot un analizējot šo sektoru to dēvē arī par publisko.

31. _____ Ieraksti, kā sauc personu, kura informējusi par iespējamu pārkāpumu, kas varētu traucēt sabiedrības interesēm un novest pie nelabvēlīgām sekām – noziedzīga nodarījuma, ētisku vai profesionālu normu pārkāpuma vai administratīva pārkāpuma?

32. Aprakstīts negadījums ceļu satiksmē, kur sadūrās tramvajs (kuram bija priekšroka) ar vieglo auto (kuram bija pienākums dot ceļu tramvajam). Tramvaja vadītājs redzēja, ka vieglās automašīnas vadītājs (vēl pirms notikusi avārija) nav pamanījis tramvaju. Lai gan tramvaja vadītājs zināja, ka neko nedarot, notiks avārija, un tramvajam bija pilnas iespējas apstāties un novērst avāriju, tramvaja vadītājs ar vārdiem "bet man ir taisnība" izvēlējās nebremzēt. Pienākums rīkoties tā, lai "neradītu satiksmei bīstamas vai satiksmi traucējošas situācijas un nenodarītu zaudējumus" (kā rezultātā apdrošinātājs par vainīgu avārijā atzina abus) ir minēts:
- Civillikumā
 - Ceļu satiksmes noteikumos
 - Ceļu satiksmes likumā
 - Krimināllikumā
33. Ko politikas un rūpniecības kontekstā nozīmē termins "virpuļdurvju efekts" (revolving door)?
- Politisko kampaņu un līdzekļu vākšanas procesa cikliskā daba
 - Ierēdņu regulārās rotācijas starp korupcijas īpaši apdraudētiem amatiem
 - Biežās izmaiņas politiskajā vadībā vēlēšanu rezultātā
 - Valsts amatpersonu vai likumdevēju prakse pāriet uz darbu privātajā sektorā un otrādi
34. Reālistiska starptautisko attiecību teorijā "anarhijas" koncepta izpratne starptautiskajās attiecībās ietver kādu no piedāvātajām tēzēm. Atzīmē to:
- Sadarbība un sadarbība starp valstīm
 - Paļaušanās uz globāliem policijas spēkiem konfliktu risināšanā
 - Valsts suverenitāte kā pamatprincips
 - Pilnīga nekārtība un haoss starptautiskajā sistēmā
35. Kādi bija galvenie ģeopolitiskie apsvērumi un motivācija, kas kalpoja par nozīmīgāko pamatu Baltijas valstu izvēlei pievienoties Eiropas Savienībai?
- Plānotas Eiropas Kopienas paplašināšanās dēļ saņemts uzaicinājums
 - Krievijas apdraudējuma straujais pieaugums Eiropā 2000. gadu sākumā
 - Ekonomiskā integrācija un apņemšanās veikt demokrātiskas reformas
 - Reakcija uz drošības problēmām, kas izrietēja no konflikta Balkānos
36. Kādas funkcijas ir Eiropas Ārējās darbības dienestam (EĀDD)?
- Ekonomikas politikas un tirdzniecības līgumu īstenošana Eiropas Savienības dalībvalstu starpā
 - Eiropas Savienības diplomātisko attiecību veidošana ar valstīm, kas neietilpst Eiropas Savienībā un ES ārpolitikas un drošības politikas veidošana
 - Eiropas Savienības ārējo robežu sargāšanas koordinācija, imigrācijas politikas īstenošana, valstu robežkontroles koordinēšana
 - Likumdošanas lēmumu pieņemšanas tehniskā nodrošināšana Eiropas Parlamentā
37. Kurai no uzskaitītājām institūcijām pēc Eiropas Parlamenta balsojuma ir jāapstiprina ES tiesību akts, lai tas stātos spēkā?
- Eiropas Savienības Padomei
 - Eiropadomei
 - Eiropas Tiesai
 - Eiropas Komisijai
38. Euro kā eirozonas oficiālajai valūtas funkcionēšanai ir specifiski raksturlielumi. Izvēlies visprecīzāko:
- Uzliek vienotu fiskālo politiku visās eirozonas valstīs
 - Pārvalda Eiropas Centrālā banka (ECB)
 - Pieņēmušas visas Eiropas Savienības dalībvalstis
 - Sākotnēji tika ieviesta tikai kā fiziska valūta

39. Ilze Juhansone ir viena no ietekmīgākajām latvietēm Eiropas institūcijās. Izvēlieties precīzāko:

- a. Viņa ir bijusī Latvijas vēstniece Eiropas Komisijā
- b. Viņa ir pašreizējā Eiropas konkurences komisāre
- c. Viņa ir Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre
- d. Viņa ir Eiropas Parlamenta spīkere

40. Vai Eiropas Savienības dalībvalstu Tiesām interpretējot Savienības tiesību normu, ir jāņem vērā tikai tās teksts, vai arī konteksts un šo normu ietverošā tiesiskā regulējuma mērķi?

- a. Ir jāņem vērā tiesību normu teksts, konteksts un ietverošā tiesiskā regulējuma mērķi
- b. Ir jāņem vērā konteksts bez ietverošā tiesiskā regulējuma mērķiem
- c. Nav jāņem vērā Eiropas Savienības normu teksts, konteksts, tām jāvadās no nacionālajām tiesību normām
- d. Ir jāņem vērā tikai tiesību normu teksts

41. 2024. gadā aprit (savieno atbilstoši):

10 gadi -	a	kopš Lisabonas līgums stājies spēkā
15 gadi -	b	kopš Latvija ir pievienojusies eirozonai
20 gadi -	c	kopš Eiropā lieto eiro
25 gadi -	d	kopš Latvija ir Eiropas Savienības dalībvalsts

42. Eiropas Savienības līgumi – savieno atbilstoši

Līguma mērķis bija īstenot reformas Eiropas Savienības institucionālajā struktūrā, lai pārvarētu jaunās paplašināšanās radītos izaicinājumus. Līdz ar šo līgumu tika paplašinātas Parlamenta likumdošanas un uzraudzības pilnvaras, un kvalificēts balsu vairākums tika attiecināts uz vēl vairākām jomām Padomē.	a	Nicas līgums
Līgums par lēmumu pieņemšanas veida grozīšanu valstu starpā, tiek saukts arī par Reformu līgumu. Līguma pirmo reizi ir skaidri formulēta iespēja jebkurai dalībvalstij izstāties no ES. Būtībā tiek izveidota konstitucionāla sistēma.	b	Šengenas līgums
Eiropas Ekonomikas kopienas un Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līgums, tajā tiek arī paredzēta noteiktu Kopienas institucionālu pārvaldes struktūru izveide.	c	Lisabonas līgums
Noteica, ka valstis, kuras parakstījušas šo līgumu, savstarpēji neuztur robežkontroli, un cilvēki tajās var brīvi pārvietoties, tie netiek kontrolēti uz robežām.	d	Romas līgums
Ar šo līgumu tiek izveidota Eiropas Savienība, paredzot, ka Eiropas Savienības pamatā ir trīs pīlāru struktūra – Eiropas Kopienas, kopējās ārpolitikas un drošības politika (KĀDP) un sadarbība tieslietu un iekšlietu (TI) jomā.	e	Māstrihtas līgums

43. Kad stājās spēkā Māstrihtas līgums?

- a. 1989
- b. 1993
- c. 1995
- d. 1997
- e. 2004

44. Lai nodrošinātu efektīvu un vienveidīgu Kopienas tiesību aktu piemērošanu un novērstu to atšķirīgu interpretāciju, valstu tiesām ir iespēja, un dažreiz pienākums, vērsties Tiesā ar lūgumu precizēt Kopienas tiesību interpretāciju, lai tās, piemēram, varētu pārbaudīt valsts tiesību aktu atbilstību Kopienas tiesībām. Tiesa atbildi sniedz, pieņemot spriedumu vai motivētu rīkojumu. Valsts tiesai sniegtā interpretācija ir saistoša, izskatot attiecīgo lietu. Tiesas spriedums ir tādā pašā veidā saistošs arī citu dalībvalstu tiesām, kurām varētu rasties identisks jautājums. Šādu spriedumu sauc par:

- a. Tiesas spriedumu
- b. Judiciālu preventīvu spriedumu
- c. Prejudiciālo nolēmumu
- d. Precedenta nolēmumu

45. Izvēlies atbilstošo jēdzienu:

Eiropas Savienības dalībvalstis, pamatojoties uz dalību ES, ir vienojušās nodot ES iestādēm atsevišķas pilnvaras konkrētas politikas jomās. Tādējādi Eiropas Savienības iestādes pieņem visām dalībvalstīm saistošus lēmumus - likumdošanas, izpildes, budžeta, amatpersonu iecelšanas un kvazikonstitucionālās jomās – tā ir	a	Subsīdijas
Brīva un atvērta informācijas un komunikācijas tehnoloģiju telpa, kurā ievietotās aizsardzības spējas nodrošina sistēmu noturību pret ārēju iejaukšanos sistēmu darbībā	b	Smikšķerēšana
Izlīdzināšanas, atšķirību samazināšanas, labākas saistības politika; Eiropas Savienības realizēts nostādņu un pasākumu kopums, lai izlīdzinātu valstu attīstības līmeni, tādējādi panākot lielāku vienotību un saistību veselumā.	c	Pārvalstiska lēmumu pieņemšanas procedūra
Līdzekļi, ko valsts vai cita juridiska/fiziska persona piešķir konkurētspējas paaugstināšanai vai citiem mērķiem	d	Kiberdrošība
Tekstu, ziņu izsūtīšana ar mērķi noskaidrot personas datus, lai piekļūtu maksājumu informācijai un tālāk kontiem, lai nolaupītu finanšu līdzekļus	e	Kohēzija

46. Kurā tiesā var iesūdzēt Eiropadomi?

- Starptautiskā krimināltiesā
- Eiropadomi nevar iesūdzēt tiesā
- Eiropas Savienības Tiesā
- Starptautiskajā tiesā
- Eiropas Cilvēktiesību tiesā

47. Sekojošās frāzes ievieto atbilstošajā vietā tekstā (var būt jāizmanto vairākkārt):

- padomdevējam
- divi tiesneši
- Vispārējās tiesas tiesnesis
- pastāvīga
- rotācijas
- ģenerālvokāts
- Tiesas tiesnesis
- viens tiesnesis

Eiropas Savienības Tiesa (EST) tika izveidota 1952. gadā, un tā ir sadalīta divās struktūrās: Tiesā un Vispārējā tiesā. Vispārējās tiesas sastāvā ir ___ no katras ES valsts. Tiesas sastāvā ir ___ no katras ES dalībvalsts, un 11 ģenerālvokāti. Ģenerālvokāta uzdevums ir būt tiesas ___, lai palīdzētu attiecībā uz kritisku judikatūras novērtējumu.

Piecām lielajām ES dalībvalstīm, Vācijai, Francijai, Itālijai, Spānijai un Polijai, ir noteikta ___ ģenerālvokāta amata vakance, savukārt atlikušās sešas, tiek aizpildītas ___ sistēmas kārtībā starp mazajām ES dalībvalstīm. Kopš 2021. gada 7. oktobra arī Latvijas pārstāvis sešus gadus pildīs ģenerālvokāta funkciju.

Laila Medina ir ___

Inga Reine ir Eiropas Savienības ___

Ineta Ziemele ir Eiropas Savienības ___

Pēteris Zilgalvis ir Eiropas Savienības ___

48. Kurš no šiem NAV Apvienoto Nāciju Organizācijas princips?

- Demokrātiskas pārvaldības veicināšana dalībvalstīs
- Dalībvalstis risina savus starptautiskos strīdus mierīgiem līdzekļiem
- Neiejaukšanās valstu iekšējās lietās
- Dalībvalstu suverēnā līdztiesība

49. Kura no minētajām valstīm ir ANO Drošības padomes pastāvīgā locekle ar veto tiesībām?

- Indija
- Francija
- Vācija
- Brazīlija

50. Kāpēc NATO tika izveidota, kādi bija galvenie ģeopolitiskie apsvērumi, kas noveda pie izveides?
- Reaģējot uz ekonomiskajām problēmām, ar kurām saskaras Rietumeiropas valstis
 - Izveidot vienotu militāro spēku koloniālajai intervencei
 - Kā atbilde uz kodolieroču izplatību Āzijā
 - Pretoties pieaugošajai Padomju Savienības ietekmei un risināt drošības problēmas Eiropā pēc Otrā pasaules kara
51. Kādi ir NATO stratēģisko koncepciju galvenie elementi? Izvēlieties vienu visprecīzāko atbildes variantu:
- Potenciālo dalībvalstu iestāšanās stratēģijas
 - Multilaterāla militāra darbība partnervalstīs, izlūkdatu apmaiņa un ieroču izplatīšana
 - Nepielāgošanās, reģionālā izolācija un intervences politika
 - Humanitārās intervences un teritoriālā paplašināšanās
 - Kolektīvā aizsardzība, atturēšana un krīzes vadība
52. Izvēlieties precīzāko atbildi variantu, kas vislabāk raksturo NATO ģenerāļsekretāra kompetenci:
- NATO ģenerāļsekretārs ir lēmumu pieņēmējs par NATO militārām intervencēm
 - NATO ģenerāļsekretārs ir augstākais ierēdnis aliansē
 - NATO ģenerāļsekretārs ir augstākā militārpersona aliansē
 - NATO ģenerāļsekretārs ir izpildvara pār NATO militārajiem spēkiem
53. Kura valsts bija pirmā, kura pieprasīja iedarbināt NATO līguma 5. pantu?
- Polija
 - Francija
 - Amerikas Savienotās Valstis
 - Apvienotā Karaliste
54. G7 ietver visas šīs valstis, IZŅEMOT:
- Ķīnu
 - Itāliju
 - Japānu
 - Kanādu
55. Pēc neatkarības atjaunošanas Latvija iestājās vai atjaunoja dalību daudzās starptautiskās organizācijās. Latvija bija prezidējošā valsts no 2023. gada maija līdz novembrim:
- Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomē
 - Ziemeļatlantijas līguma organizācijas padomē
 - Eiropas Padomē
 - Eiropas Savienības Ministru padomē

56. Eiropas organizācijas (atbildē ieraksti precīzu skaitli, apvelc pareizo):
 Eiropas institūciju un organizāciju funkcijas ir atšķirīgas, tāpat kā dalībvalstu skaits, bet reizēm nosaukumi ir līdzīgi, kuras divas ir Eiropas Savienības institūcijas - Eiropas Savienības Padome (Council of the European Union) un Eiropadome (European Council), tos nevajadzētu sajaukt ar Eiropas Padomi (Council of Europe).
 Eiropas Padomes mērķis ir veidot kopēju demokrātisku un tiesisku telpu Eiropā, nodrošinot tās pamatvērtību – cilvēktiesību, demokrātijas un tiesiskuma – ievērošanu un aizsardzību.
 Ieraksti skaitli cik dalībvalstu šobrīd ir Eiropas Padomē: __ dalībvalstis.
 Savukārt Eiropas Savienībā ir __ dalībvalstis.
 Latvija ir dalībvalsts arī Eiropas Drošības un sadarbības organizācijā (EDSO), tā šobrīd apvieno __ dalībvalstis.
 Apvienotās Nācijas (ANO) šobrīd ir ____ dalībvalstis reprezentējoša organizācija.
 Latvijas, Igaunijas un Lietuvas parlamentu sadarbības institūcija tiek saukta par Baltijas Asambleju/Baltijas Ministru padomi. Latvijas, Lietuvas un Igaunijas valdību sadarbības institūcija ir Baltijas Asambleja/Baltijas Ministru padome. Abu organizāciju darbība kopš ____ gada ir sinhronizēta, tika izveidota Baltijas Padome.
57. Kurš starptautisks līgums tiek uzskatīts par mūsdienu kuģošanas brīvības principu pamatu?
 a. Ženēvas konvencija
 b. Starptautiskā konvencija par cilvēku dzīvības aizsardzību uz jūras (SOLAS)
 c. Montreālas protokols
 d. Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību konvencija (UNCLOS)
58. Kuram no šiem līgumiem mērķis ir novērst kodolieroču izplatību un veicināt atbrūnošanos?
 a. Vispārējais līgums par kodolizmēģinājumu aizliegšanu (CTBT, Comprehensive Test Ban Treaty)
 b. Līgums par vidējas un tuvas darbības kodolieročiem (INF, Intermediate-Range Nuclear Forces Treaty)
 c. Kodolieroču neizplatīšanas līgums (NPT, Non-Proliferation Treaty)
 d. Stratēģisko ieroču ierobežošanas sarunas (SALT, Strategic Arms Limitation talk)
59. Kodolieročus atturēšanai var lietot dažādās formās: gan "abpusēji nodrošināta iznīcināšanas" (mutually assured destruction) stratēģiju, kur valstīm ir pietiekami daudz pietiekami spējīgu kodolieroču, lai uzbrukuma gadījumā tiktu pilnībā iznīcināta gan uzbrucēja puse, gan aizstāvis, gan "minimālas atturēšanas" stratēģiju, kur valstij ir tieši tik kodolieroču, lai spētu atturēt agresoru, jo agresoram tiks nodarīts pārāk daudz bojājumu, lai uzbrukums varētu atmaksāties. Izvēlies tās valstis, kurām kodolieroču skaits ir relatīvi neliels, bet ir zināms, ka tādi ir:
(valsts teritorijā izvietoti citu valstu ieroči neskaitās)
(visiem jautājumiem, kur jāizvēlas vairākas atbildes, punktu skaits samazinās par nepareizām)
- ASV
 - Apvienotā Karaliste
 - Krievijas Federācija
 - Japāna
 - Vācija
 - Francija

60. Jēdziens "otrā trieciena spēja" (second strike capability) ir kritiski būtisks kodolatturēšanas teorijā. Tas ir:
- Spēja pēc tam, kad valsts cietusi no otras valsts pirmā trieciena, veikt pietiekami spēcīgu atbildes kodoluzbrukumu, kas uzbrucējam nodarītu nepieņemamus zaudējumus
 - Spēja izmantot kodolieročus otrajā frontē
 - Spēja pēc tam, kad valsts cietusi no kodoluzbrukuma, dot pretuzbrukumu ar konvencionālajiem spēkiem
 - Kodoluzbrukuma otrā fāze, kas paredzēta, lai novērstu pretinieka spēju veikt atbildes uzbrukumu
61. Ko nozīmē jēdziens "kodoltriāde" (nuclear triad)?
- Trīsstūrveida apgabals, kurā ir notikusi lielākā daļa pasaules kodolizmēģinājumu.
 - Līgums starp Amerikas Savienotajām Valstīm, Padomju Savienību un Ķīnu par kodolieroču izplatīšanas ierobežošanu.
 - Militārā stratēģija, kas sastāv no valsts uz sauszemes bāzētām starpkontinentālām raķetēm, no zemūdenēm palaistajām raķetēm un stratēģiskajiem bumbvedējiem.
 - Kodolieroču, kodolenerģijas un kodolmedicīnas attīstība vienlaikus.
62. Kuri aspekti raksturo starptautiskās tiesības? Izvēlieties atbilstošāko variantu:
- Galvenokārt izpilda ar centralizētas pasaules tiesas starpniecību
 - Nosaka nozīmīgākos sadarbības modeļus starp valsti un indivīdu humanitārās palīdzības sniegšanai un cilvēktiesību aizstāvēšanai
 - Saistošas tikai valstīm, nevis personām
 - Risina juridiskus jautājumus vienas valsts jurisdikcijā
63. Veidojot stratēģijas, kas novērstu starptautisko nesadarbošanās klimata pārmaiņu kontekstā, kā spēļu teorija (game theory) var sniegt noderīgu informāciju?
- Parādot, ka klimata pārmaiņu mazināšana ir nulles summas spēle, kurā vienas valsts ieguvums ir citas valsts zaudējums
 - Pierādot, ka nesadarbošanās vienmēr ir racionālākais rezultāts
 - Identificējot mehānismus, piemēram, atlīdzību par sadarbību vai sodus par neatbilstību, kas var novirzīt līdzsvaru uz rezultātiem, kuros ir vairāk sadarbības
 - Pierādot, ka sadarbība klimata pārmaiņu jomā nav izdevīga nevienai valstij
64. 2023. gada 7. oktobrī tika veikti uzbrukumi, tos ASV, Eiropas Savienības amatpersonas un dalībvalstu līderi nosauca par masveida terorismu. Kā sauc organizāciju, kas sarīkoja uzbrukumu un turpina vardarbīgas akcijas:
- Daiš
 - Hezbollah
 - AL-Qaeda
 - Hamās
65. Kāpēc ASV sadarbībā ar Lielbritāniju, un ar Austrālijas, Bahreinas, Kanādas un Nīderlandes atbalstu 2024. gada sākumā uzsāka gaisa triecienus pa Jemenas hutiešu kontrolēto teritoriju?
- Ar Irānas palīdzību Jemenas hutieši uzbrūk Saūda Arābijas teritorijām, lai pārņemtu savā kontrolē naftas pārstrādes rūpnīcas
 - Hutiešu kaujinieki uzbrūk kuģiem Sarkanajā jūrā, apgalvojot, ka tā atbalsta Gazas joslas palestīniešu - islāmistu grupējumu cīņā pret Izraēlu
 - ASV un sabiedrotie palīdz Jemenas tautai, lai palīdzētu demokrātiskiem spēkiem cīnīties pret terorismu
 - Hutieši īsteno genocīdu pret Jemenas iedzīvotājiem un veic militāras darbības Sarkanās jūras piekrastes teritorijās, apdraudot kuģošanas drošību

66. 2024. gada janvāra sākumā, vairākas dienas pēc kārtas, kāda valsts raidīja vairāk nekā 300 artilērijas šāviņu citās valstīs salu virzienā. Artilērijas lādiņi nerasniedza teritoriju un nogāzās buferzonā starp abām valstīm. Kura valsts izšāva un uz kuru valsti lidoja šāviņi?
- No Krievijas uz Ukrainu
 - No Ziemeļkorejas uz Dienvidkoreju
 - No Izraēlas uz Palestīnas Gazas joslu
 - No Jemenas uz Izraēlu
67. 2024. gadā notiks nozīmīgas vēlēšanas Eiropas Savienībā un ASV. Lai nepieļautu ChatGPT un MetaAI iejaukšanos vēlēšanu saturā, pirms vēlēšanām gatavojas ieviest rīkus dezinformācijas apkarošanai. Kas to gatavojas darīt?
- Eiropas Savienība ar medijpratības izglītības programmām skolās un augstskolās
 - Google
 - OpenAI
 - Pētnieciskie žurnālisti Eiropā
68. Kuras valstis 2024. gada janvāra vidū ir Eiropā mainījušas likumdošanu, piešķirot institūcijām papildu pilnvaras migrantu identitātes noskaidrošanai un ātrākai deportēšanai uz mītnes zemēm, ja tām personām nav pierādītas tiesības palikt?
- Polija, Latvija, Igaunija, Lietuva
 - Vācija un Lielbritānija
 - Spānija un Itālija
 - Latvija un Lietuva
69. Kādas ir politiskā spēka "Alternative für Deutschland" ("Alternatīva Vācijai", "AfD") pieteiktās idejas, kuru dēļ tā 2023. gada vasarā uzvarēja Vācijas reģionālajās vēlēšanās, bet, pret to protestējot, 2024. gada janvārī ielās izgāja ap 250 000 demonstrantu dažādās Vācijas pilsētās?
- Plāno samazināt atbalstu Ukrainai un palielināt iekšējo militarizāciju
 - Plāno vēlēšanu kārtības izmaiņas un lielākas pilnvaras Eiropas Savienības institūcijām
 - Plāno labējas nacionālas politikas pastiprināšanu un imigrantu piespiedu izraidīšanu
 - Plāno atvieglot uzturēšanās atļaujas atvieglotu iegūšanu lielākam imigrantu skaitam
70. Kas parasti izraisa "valdības slēgšanu" Amerikas Savienotajās Valstīs?
- Štatu valdības lūdz federālo palīdzību dabas katastrofu laikā
 - Akciju tirgus krītas par noteiktu procentu, automātiski izraisot slēgšanu
 - Kongress un prezidents nespēj vienoties un noteiktajā termiņā pieņemt budžetu
 - Prezidents nolemj uz brīvdienu uz laiku slēgt valdības birojus
71. Komentējot ASV politiku, karikatūrās republikāņu partijas pārstāvji tiek attēloti kā:
- Ērgļi
 - Aligatori
 - Ēzeļi
 - Ziloņi
72. Kurš TV seriāls ir pazīstams ar satīrisku Lielbritānijas valdības sistēmas sarežģītības un pretrunu attēlojumu, tostarp komplicēto varas līdzsvaru starp ievēlētajām amatpersonām un ierēdņiem?
- Yes, Minister
 - Madam Secretary
 - Veep
 - The West Wing

73. Kur pārsvarā atrodas "deviņu domuzīmju līnija" (nine-dash line) – Ķīnas prasība par teritoriālajiem ūdeņiem?
- Dienvidķīnas jūrā (South China Sea)
 - Taivānas šaurumā (Taiwan Strait)
 - Japāņu jūrā (Sea of Japan)
 - Dzeltenajā jūrā (Yellow Sea)
74. Kurš termins vislabāk raksturo Ķīnas politiku attiecībā uz Taivānu?
- Federālisms
 - Vienas Ķīnas princips
 - Divu valstu risinājums
 - Viena valsts, divas sistēmas
75. Kā kuģošanas brīvības jēdziens ir saistīts ar ekskluzīvo ekonomisko zonu (EEZ)?
- Tas ierobežo visu ārvalstu kuģošanu EEZ.
 - Tas pieļauj neierobežotas militāras darbības jebkurā EEZ.
 - Tas nodrošina kuģošanas brīvību visiem kuģiem, bet resursu tiesības ir rezervētas piekrastes valstij.
 - Tas pilnībā aizliedz komerciālu kuģošanu EEZ bez skaidras piekrastes valsts atļaujas.
76. Kā Taivāna oficiāli sevi sauc?
- Ķīnas Republika
 - Taivānas Republika
 - Taivānas Demokrātiskā valsts
 - Formosa
77. Kāds ir maksimālais teritoriālās jūras platums (attālums no krasta), kurā piekrastes valstij ir suverenitāte?
- 200 jūras jūdzes
 - 24 jūras jūdzes
 - 350 jūras jūdzes
 - 12 jūras jūdzes

Visiem jautājumiem, kur jāizvēlas vairākas atbildes, punktu skaits samazinās par nepareizām!

78. Par demokrātiju un tās novērtēšanas kritērijiem raksta un domā daudzi autori. Roberts Dāls, apskatot demokrātijas jēdziena izcelsmes nozīmi, formulē politiskās kārtības pamatprincipus un tālāk piecus demokrātiskā procesa kritērijus. Izvēlies piecus atbilstošos kritērijus:

- Lēmumu pieņemšanas laikā, iespēja pilsoņiem noskaidrot savas intereses un saprast, vai iespējas ir samērojamas un vienādas ar citu pilsoņu iespējām
- Vēlētāji ir visi atbilstošā vecumā un rīcībspējā esošie iedzīvotāji
- Balsu sadalījumā starp pilsoņiem nav vienlīdzīgs balsu svars
- Lēmumu pieņemšanas laikā, ir iespēja pilsoņiem balstīties tikai uz politiskās elites piedāvāto, lai izdarītu savu izvēli
- Tauta (vēlētāji) ir vissvarīgākie politiskās darba kārtības noteicēji
- Visiem cilvēkiem, tai skaitā īslaicīgiem viesstrādniekiem, nerezidentiem un rīcībspējīgiem arī ir balsošanas iespējas
- Efektīva līdzdalība
- Vienlīdzīgs balsu sadalījums starp pilsoņiem

79. Kādu ietekmi Žans Žaks Ruso ir atstājis uz mūsdienu politikas teorijas attīstību? Izvēlieties visprecīzākos atbilžu variantus:

- Diskusijas par valsts suverenitāti un pārvaldību veidošana
- Demokrātisko ideālu un līdzdalības pārvaldības ietekmēšana
- Rietumu demokrātiju salīdzinošas analīzes izstrāde atbilstoši pārstāvniecības demokrātijas principu ievērošanai
- Novatoriskas teorijas par starptautisko sadarbību un diplomātiju
- Populisma jēdziena ieviešana politiskajā teorijā

80. Labas pārvaldības prakse nozīmē, ka organizācijās un institūcijās visas iesaistītās puses tās iekšienē un arī sadarbībā ar klientu cenšas rīkoties noteiktā veidā. Principi, kuri definēti Eiropas Savienības – Pārvaldības Baltajā grāmatā, kā būtiskākie labas pārvaldības attīstībai, ir:

☐ Uzupurēšanās	☐ Patiesums	☐ Atvērtība	☐ Atbildīgums
☐ Punktualitāte	☐ Profesionalitāte	☐ Likumība	
☐ Līdzdalība	☐ Lietderība	☐ Saskaņotība	

81. Kuras pazīmes precīzi raksturo ASV vēlēšanu sistēmu? Izvēlies vispiemērotākos variantus:

- Daudzpartiju sistēma ar divām pārstāvju palātām
- Uzvarētājs iegūst visu pieeja Elektoru kolēģijā
- Proporcionāla pārstāvība Pārstāvju palātā
- Senatoru tiešas ievēlēšanas tautas balsojumā

82. Fiziskai un juridiskai personai ir tiesībspēja, tomēr jāņem vērā arī rīcībspēja. Izvēlies atbildes, kādos gadījumos rīcībspēju var ierobežot tiesības:

- Brīvi pārvietoties
- Iespējas vērsties valsts un pašvaldību institūcijās
- Vērsties tiesā par noteiktajiem rīcībspējas ierobežojumiem
- Iespēju izvēlēties savu dzīvesvietu
- Iespēju strādāt
- Veikt saimniecisko un komercdarbību
- Izdarīt un saņemt maksājumus, slēgt darījumus
- Laulāties, veidot ģimeni
- Rīkoties ar mantu un to pārvaldīt, jo īpaši nekustamā īpašuma jomā

83. Atzīmēt visas Baltijas jūras valstu padomes dalībvalstis:

☐ Baltkrievija	☐ ASV	☐ Igaunija	☐ Latvija	☐ Slovākija	☐ Vācija
☐ Lielbritānija	☐ Baltija	☐ Islande	☐ Lietuva	☐ Somija	☐ Zviedrija
☐ Nīderlande	☐ Dānija	☐ Itālija	☐ Polija	☐ Spānija	
☐ Norvēģija	☐ Francija	☐ Krievija	☐ Rumānija	☐ Ukraina	

84. Kuras, no šīm valstīm, šobrīd ir iesniegušas pieteikumus, lai iestātos Eiropas Savienībā?

☐ Albānija	☐ Gruzija	☐ Melnkalne	☐ Serbija	☐ Ukraina
☐ Bosnija un Hercegovina	☐ Horvātija	☐ Moldova	☐ Šveice	☐ Ziemeļmaķedonija
	☐ Islande	☐ Norvēģija	☐ Turcija	

85. Katrā valstī ir svarīgas attīstības prioritātes. Latvijā valsts ilgtermiņa mērķus un īstenošanas stratēģijas ierakstītas nacionālajā attīstības plānā (NAP2027). Kuras no minētajām precīzi atbilst plānā paredzētajām Latvijas prioritātēm?

☐ Resursu izmantošanas efektivitāte un siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšana	
☐ Zināšanas un prasmes personības un valsts izaugsmei	
☐ Digitālajam laikmetam gatava valsts	☐ Uzņēmumu konkurētspēja un materiālā labklājība
☐ Vienota, droša un atvērta sabiedrība	☐ Zaļās enerģijas kurss un enerģētiskā neatkarība
☐ Stipras ģimenes, veseli un aktīvi cilvēki	☐ Kultūra un sports aktīvai un pilnvērtīgai dzīvei
☐ Mazināta makroekonomiskā nelīdzsvarotība	☐ Kvalitatīva dzīves vide un teritoriju attīstība

86. Pētījumi parāda, ka demokrātiju stiprina pilsoniski aktīva sabiedrība, savukārt, Latvijas iedzīvotāju, jo īpaši jauniešu, iesaistīšanās pilsoniskās līdzdalības aktivitātēs ir zema.

Atzīmē atbildes, kas raksturo pilsoniski aktīvu rīcību - līdzdalību:

☐ Lasīju Eiropas Savienības līguma 15. pantu, kas atzīst pilsoniskās sabiedrības lomu Eiropas Savienībā	☐ Darbojos projektā "Jauniešu Saeima"
☐ Devos uz mājas iedzīvotāju apspriedi par ēkas labiekārtošanu	☐ Ziedoju dzīvnieku patversmei
☐ Brīvprātīgi piedalījos Ziemassvētku pasākuma organizēšanā	☐ Dodos ar draugu makšķerēt
☐ Vasarā ar draugiem devos atpūsties pie jūras	☐ Skatījos "Tiktok" video
☐ Pabaroju savu kaķi un sakārtoju ģimenes māju	☐ Piedalos sakopšanas talkā

87. 2011. gadā Eiropas Savienība pieņēma direktīvu par cilvēku tirdzniecības novēršanu un apkarošanu un šā nozieguma upuru aizsardzību. Tas ir galvenais instruments cīņā pret cilvēku tirdzniecību, jo tas nosaka minimālos noteikumus attiecībā uz noziedzīgu nodarījumu un sankciju definīciju (valsts līmenī). Latvijas krimināllikums paredz, ka; "Cilvēku tirdzniecība ir ekspluatācijas nolūkā izdarīta personu savervēšana, pārvadāšana, nodošana, slēpšana, izmitināšana vai saņemšana, lietojot vardarbību vai draudus, vai aizvešanu ar viltu vai izmantojot personas atkarību no vainīgā vai tās ievainojamības vai bezpalīdzības stāvokli, vai arī dodot vai saņemot materiāla vai citāda rakstura labumus, lai panāktu tās personas piekrišanu tirdzniecībai, no kuras ir atkarīgs cietušais". Eiropas Padome un Eiropas Parlaments 2024. gada sākumā vienojās direktīvā norādīt – papildināt ekspluatācijas veidus, kas ietilpst cilvēktirdzniecībā. Spried un izvēlies, ar kuriem trijiem ekspluatācijas veidiem, no visiem minētajiem, direktīva tiks papildināta:

☐ Piespiedu darbs	☐ Nelikumīga adopcija	☐ Verdzība	☐ Piespiedu laulības
☐ Orgānu izņemšana	☐ Surogācija	☐ Piespiedu prostitūcija	

<p>88. Apvelciet pareizās atbildes!</p> <p>Attēlā redzams scenārijs situācijai, kur manipulējot ar iecirkņu robežām, var panākt dažādus vēlēšanu iznākumus, nemainoties katras partijas vēlētāju skaitam. 50 balsis ir jāiedala 5 iecirkņos, kur katrā iecirknī 10 balsis. No katra iecirkņa tiks ievēlēts viens kandidāts. Attiecīgi, ir iespējams uzzīmēt iecirkņu robežas tā, lai tiktu ievēlēti 2 "dzeltenie" un 3 "zilie" kandidāti, kas atbilst reālajai vēlētāju proporcijai.</p>		
<p>Zīmēt robežas ir atļauts ar sekojošiem noteikumiem: 5 iecirkņi, katrā 10 balsis, iecirknim jābūt nepārtrauktam.</p> <p>Uzzīmēt robežas tā, ka veidojas proporcija 5 "zilie" : 0 "dzeltenie" ir iespējams/nav iespējams</p> <p>Esam redzējuši, ka proporciju 3 "zilie" : 2 "dzeltenie" ir iespējams nodrošināt.</p> <p>Uzzīmēt robežas tā, ka veidojas proporcija 2 "zilie" : 3 "dzeltenie" ir iespējams/nav iespējams</p> <p>Uzzīmēt robežas tā, ka veidojas proporcija 0 "zilie" : 5 "dzeltenie" ir iespējams/nav iespējams</p>		

89. Kā regulatori, tā politiķi, pieņemot lēmumu vai konkrētu dzīvības glābjošu pasākumu ir vērts veikt, izmanto aptuvenus novērtējumus viena cilvēka dzīvības vērtībai (lai varētu izvērtēt, vai pasākuma izmaksas nav par lielām, t.i. vai nav pārāk augstas alternatīvas izmaksas, jo citos pasākumos ir iespējams glābt vairāk).

Vērtība, kura tiek piešķirta cilvēka dzīvībai ES valstīs, ir aptuveni:

- 50 miljoni eiro
- 5 miljoni eiro
- 100 miljoni eiro
- 0.5 miljoni eiro